

Rada
Evropské unie

Brusel 13. června 2022
(OR. fr, en)

9766/22

ECOFIN 555
UEM 159
SOC 350
EMPL 232
COMPET 453
ENV 554
EDUC 223
RECH 346
ENER 262
JAI 817
GENDER 95
ANTIDISCRIM 75
JEUN 106
SAN 351

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	9419/22 - COM(2022) 621 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY týkající se hospodářské politiky Nizozemska a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2022

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2022) 621 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

týkající se hospodářské politiky Nizozemska a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2022

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241³, kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. Přispívá k hospodářskému oživení a k provádění udržitelných a prorůstových reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace, a současně zvyšuje odolnost ekonomik členských států a jejich potenciální růst. Pomáhá rovněž posílit udržitelné veřejné finance a podnítit růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost bude aktualizován v červnu 2022 v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2022. Analýza náležitě zohlednila Portský sociální závazek, který byl podepsán dne 7. května 2021 a který spočívá v pokračujícím provádění evropského pilíře sociálních práv vyhlášeného Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 25. března 2022 potvrdila priority roční analýzy udržitelného růstu 2022 Evropská rada. Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 rovněž zprávu mechanismu varování, ve které je Nizozemsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude nezbytný hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny a návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2022, který analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny⁴ (dále jen „doporučení týkající se eurozóny 2022“) přijala Rada dne 5. dubna 2022, společnou zprávu o zaměstnanosti dne 14. března 2022.

⁴ Doporučení Rady ze dne 5. dubna 2022, týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 153, 7.4.2022, s. 1).

- (3) Po celosvětové pandemii došlo k invazi Ruska na Ukrajinu a tato událost významně změnila geopolitickou a hospodářskou situaci. Ekonomiky členských států invazi pocítily mimo jiné v podobě zdražení energií, potravin a surovin a slabších vyhlídek na růst. Vyšší ceny energií zatěžují značně zejména nejzranitelnější domácnosti, jež žijí v energetické chudobě nebo jsou touto chudobou ohroženy, jakož i podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Unie rovněž zažívá bezprecedentní příliv uprchlíků z Ukrajiny. Hospodářské dopady útočné války Ruska se projevily v členských státech asymetricky. Za těchto okolností byla 4. března 2022 poprvé uplatněna směrnice Rady 2001/55/ES⁵, a sice prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382⁶, na jejímž základě mohou osoby vysídlené z Ukrajiny oprávněně pobývat v Unii a získávají přístup na trh práce, jakož i ke vzdělávání a odborné přípravě, zdravotní péči, bydlení a sociálnímu zabezpečení.

⁵ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁶ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (4) Ve světle rychle se měnící hospodářské a geopolitické situace se evropský semestr v roce 2022 vrací k široké koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, přičemž se vyvíjí v souladu s požadavky na provádění Nástroje pro oživení a odolnost, jak je uvedeno v roční analýze udržitelného růstu 2022. Pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru má zásadní význam provádění přijatých plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší všechna relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v cyklech evropského semestru 2019 a 2020 nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019 a 2020 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241, a relevantní jsou i veškerá další doporučení pro jednotlivé země vydaná do dne předložení takto revidovaného, aktualizovaného nebo pozměněného plánu.
- (5) Od března 2020 je aktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Ve sdělení ze dne 3. března 2021 nazvaném „Rok od vypuknutí pandemie COVID-19 – reakce v oblasti fiskální politiky“ Komise vyjádřila názor, že rozhodnutí o deaktivaci nebo pokračujícím uplatňování obecné únikové doložky by mělo vycházet z celkového posouzení stavu ekonomiky, přičemž hlavním kvantitativním kritériem by měla být úroveň hospodářské činnosti v Unii nebo v eurozóně v porovnání s předkrizovými úrovněmi (konec roku 2019). Zvýšená nejistota a silná rizika nepříznivého hospodářského vývoje v souvislosti s válkou v Evropě, bezprecedentní růst cen energií a pokračující narušení dodavatelského řetězce odůvodňují prodloužení obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu do roku 2023.

- (6) Podle přístupu v doporučení Rady ze dne 18. června 2021⁷, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2021, se celkové nastavení fiskální politiky momentálně nejlépe poměřuje jako změna primárních výdajů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu⁸. Nad rámec celkového nastavení fiskální politiky je taktéž věnována pozornost vývoji primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů⁹ (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a investic, aby se posoudilo, zda je vnitrostátní fiskální politika obezřetná a zda její skladba přispívá k udržitelnému oživení v souladu se zelenou a digitální transformací.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 88).

⁸ Odhady týkající se nastavení fiskální politiky a jejích složek v tomto doporučení jsou odhady Komise založené na předpokladech, z nichž vychází jarní prognóza Komise z roku 2022. Odhady Komise, pokud jde o střednědobý potenciální růst, nezahrnují pozitivní dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální růst podpořit.

⁹ Nefinancovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost nebo dalších fondů Unie.

- (7) Dne 2. března 2022 přijala Komise sdělení, které poskytuje obecné pokyny pro fiskální politiku v roce 2023 (dále jen „fiskální pokyny“) s cílem podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států, a tím posílit koordinaci politik. Komise konstatovala, že na základě makroekonomického výhledu v zimní prognóze z roku 2022 se v roce 2023 jeví jako vhodné přejít od podpůrného celkového nastavení fiskální politiky, které se uplatňovalo v období 2020–2022, k obecně neutrálnímu celkovému nastavení fiskální politiky, ale je třeba případně reagovat na vyvíjející se hospodářskou situaci. Komise oznámila, že fiskální doporučení pro rok 2023 by měla i nadále rozlišovat mezi členskými státy a zohledňovat možné efekty přelévání mezi zeměmi. Komise vyzvala členské státy, aby tyto pokyny zohlednily ve svých programech stability a konvergenčních programech. Komise se zavázala pečlivě sledovat hospodářský vývoj a své politické pokyny upravit podle potřeby a nejpozději v rámci jarního balíčku evropského semestru na konci května 2022.
- (8) Pokud jde o fiskální pokyny, zohledňují fiskální doporučení pro rok 2023 zhoršený hospodářský výhled, zvýšenou nejistotu a další rizika nepříznivého vývoje a vyšší inflaci ve srovnání se zimní prognózou Komise z roku 2022. Vzhledem k těmto skutečnostem musí fiskální reakce rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, podpořit kupní sílu nejzranitelnějších domácností, aby byl zmírněn dopad prudkého zdražení energií, a musí pomoci omezit inflační tlaky ze sekundárních účinků prostřednictvím cílených a dočasných opatření. Fiskální politika musí zůstat aktivní, aby se přizpůsobila rychle se vyvíjejícím okolnostem, včetně výzev vyplývajících z útočné války Ruska vůči Ukrajině, pokud jde o obranu a bezpečnost, a musí být diferencovaná podle jednotlivých zemí v závislosti na jejich fiskální a hospodářské situaci, mimo jiné pokud jde o jejich vystavení krizi a příliv vysídlených osob z Ukrajiny.

- (9) Dne 29. dubna 2022 předložilo Nizozemsko v souladu s článkem 4 nařízení (ES) č. 1466/97 svůj program stability z roku 2022. Nizozemsko dosud nepředložilo národní program reforem, neboť tento program bude začleněn do plánu pro oživení a odolnost.
- (10) Dne 23. května 2022 zveřejnila Komise zprávu o Nizozemsku pro rok 2022. Posoudila pokrok, který Nizozemsko učinilo při plnění příslušných jemu určených doporučení přijatých Radou v letech 2019, 2020 a 2021, jakož i nových a vznikajících výzev včetně těch, jež vyplývají z ruské invaze na Ukrajinu. Posoudila rovněž pokrok Nizozemska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.
- (11) Komise v případě Nizozemska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 23. května 2022 zveřejnila jeho výsledky. Komise dospěla k závěru, že se Nizozemsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Slabiny, které mají přeshraniční význam, se týkají především vysokého soukromého dluhu a významného přebytku běžného účtu.

- (12) V doporučení ze dne 20. července 2020¹⁰ Rada Nizozemsku doporučila, aby v letech 2020 a 2021 v souladu s obecnou únikovou doložkou přijalo veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Rovněž Nizozemsku doporučila, aby, pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetné střednědobé fiskální pozice a zajištění udržitelnosti dluhu při souběžném zvyšování investic. Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek sektoru vládních institucí Nizozemska snížil z 3,7 % HDP v roce 2020 na 2,5 % v roce 2021. Reakce Nizozemska v oblasti fiskální politiky podpořila hospodářské oživení v roce 2021, přičemž dočasná mimořádná podpůrná opatření dosahovala v letech 2020 i 2021 výše 3,3 % HDP. Opatření přijatá Nizozemskem v roce 2021 jsou v souladu s doporučením Rady ze dne 20. července 2020. Diskreční rozpočtová opatření přijatá vládou v letech 2020 a 2021 byla dočasné povahy nebo byla doprovázena kompenzačními opatřeními. Podle údajů potvrzených Eurostatem se veřejný dluh snížil ze 54,3 % HDP v roce 2020 na 52,1 % HDP v roce 2021.

¹⁰ Doporučení Rady ze dne 20. července 2020 k národnímu programu reforem Nizozemska a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2020 (Úř. věst. C 282, 26.8.2020, s. 122).

- (13) Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce programu stability z roku 2022 vycházejí, je realistický. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2022 o 3,6 % a v roce 2023 o 1,7 %. Jarní prognóza Komise z roku 2022 očekává obdobný růst reálného HDP v roce 2022 ve výši 3,3 % a v roce 2023 ve výši 1,6 %. Ve svém programu stability z roku 2022 vláda očekává, že celkový schodek státního rozpočtu bude v roce 2022 činit i nadále 2,5 % HDP, a v roce 2023 poklesne na 2,3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu stability z roku 2022 snížit na 53,1 % v roce 2022 a na 52,7 % v roce 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2022 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 2,7 % HDP v roce 2022 a 2,1 % v roce 2023. To je více než schodek předpokládaný v programu stability z roku 2022 pro rok 2022, zejména proto, že program stability z roku 2022 zahrnoval pouze částečně opatření přijatá v reakci na vysoké ceny energií, a o něco nižší než schodek předpokládaný pro rok 2023, zejména v důsledku nižší úrovně tvorby hrubého fixního kapitálu a ostatních výdajů, které Komise očekává. Jarní prognóza Komise z roku 2022 očekává nižší poměr veřejného dluhu k HDP ve výši 51,4 % v roce 2022 a 50,9 % v roce 2023. Tento rozdíl je způsoben odlišnou prognózou nominálního HDP. Podle jarní prognózy Komise z roku 2022 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu odhaduje na 1,5 %.

- (14) V roce 2022 vláda postupně zrušila většinu opatření, která byla přijata v reakci na krizi COVID-19, takže se předpokládá, že dočasná mimořádná opatření klesnou z 3,4 % HDP v roce 2021 na 0,9 % v roce 2022. Na schodek veřejných financí dopadají opatření, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií – ta jsou v jarní prognóze Komise z roku 2022 odhadována na 0,7 % HDP v roce 2022 a v roce 2023 budou postupně zrušena¹¹. Uvedená opatření spočívají především v sociálních transferech chudším domácnostem a ve snížení nepřímých daní ze spotřeby energie. Byla oznámena jako dočasná. Pokud však ceny energií zůstanou vysoké i v roce 2023, mohla by některá z nich pokračovat. Jedno z daných opatření není cílené, zejména snížení nepřímých daní ze spotřeby energie. Schodek veřejných financí ovlivňují také náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, jejichž výši jarní prognóza Komise z roku 2022 odhaduje na 0,1 % HDP v roce 2022 i 2023¹², a také výdaje na obranu zvýšené o 0,1 % HDP v roce 2023.
- (15) V doporučení z 18. června 2021 Rada doporučila, aby Nizozemsko v roce 2022 usilovalo o podpůrné nastavení fiskální politiky, mimo jiné s pomocí impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Rada rovněž Nizozemsku doporučila, aby, pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zajištění fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu, a aby zároveň posilovalo investice s cílem podpořit růstový potenciál.

¹¹ Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření přijatá od podzimu 2021, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

¹² Předpokládá se, že celkový počet osob vysídlených z Ukrajiny do Unie postupně dosáhne 6 milionů do konce roku 2022, a jejich zeměpisné rozložení je odhadováno na základě velikosti stávající diaspory, relativní populace přijímajícího členského státu a skutečného rozložení vysídlených osob z Ukrajiny v rámci Unie k březnu 2022. Pokud jde o rozpočtové náklady na osobu, odhady vycházejí z mikrosimulačního modelu Euromod vytvořeného Společným výzkumným střediskem Komise a zohledňují jak peněžní transfery, na které mohou mít lidé nárok, tak i věcné dávky, jako je vzdělávání a zdravotní péče.

- (16) Podle jarní prognózy Komise z roku 2022 a informací obsažených v programu stability Nizozemska z roku 2022 se předpokládá, že v roce 2022 bude orientace fiskální politiky podle doporučení Rady podpůrná ve výši $-2,6\%$ HDP¹³. Kladný příspěvek výdajů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších unijních fondů k hospodářské činnosti by měl zůstat ve srovnání s rokem 2021 stabilní¹⁴. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít v roce 2022 podle projekcí neutrální povahu a bude činit $0,0$ procentního bodu¹⁵. Nizozemsko má proto podle doporučení Rady v úmyslu zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň se předpokládá, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 expanzivní povahu a bude činit $2,0$ procentního bodu. Tento významný příspěvek expanzivní povahy zahrnuje dodatečný dopad uvedených opatření k řešení hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií ($0,7\%$ HDP), jakož i náklady na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny ($0,1\%$ HDP), přičemž se předpokládá, že k růstu čistých běžných výdajů přispějí mimo jiné také dodatečná opatření v oblasti klimatu (zaměřená na snížení emisí skleníkových plynů a na podporu udržitelné energetiky) jakož i opatření v oblasti vzdělávání (změna kvalifikace a vzdělávání učitelů), a to ve výši $0,3\%$ HDP, resp. $0,2\%$ HDP.

¹³ Záporné znaménko ukazatele odpovídá nadměrnému růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což ukazuje na expanzivní fiskální politiku.

¹⁴ Jedná se o prognózy Komise založené na lineárním výdajovém profilu. Komise dosud neobdržela plán Nizozemska pro oživení a odolnost.

¹⁵ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít expanzivní povahu a dosáhne $0,5$ procentního bodu HDP. To je částečně vysvětleno investičními prostředky poskytnutými obcím na provádění politiky v oblasti klimatu a dodatečným financováním poskytnutým mládeži.

- (17) Nedojde-li ke změně politiky, v roce 2023 by mělo nastavení fiskální politiky podle jarní prognózy Komise z roku 2022 činit +0,5 % HDP¹⁶. Kladný příspěvek výdajů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších unijních fondů k hospodářské činnosti by měl zůstat ve srovnání s rokem 2022 beze změn. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 podle projekcí expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu¹⁷. Zároveň se předpokládá, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 utlumující povahu a bude činit 1,0 procentního bodu. To zahrnuje dopad postupného ukončování opatření řešících zvýšené ceny energií (0,7 % HDP).
- (18) V programu stability z roku 2022 se očekává, že schodek veřejných financí bude postupně klesat až na 2,5 % HDP v roce 2024 a poté do roku 2025 vzroste na 2,9 %. Očekává se tedy, že během časového rámce programu stability z roku 2022 schodek veřejných financí zůstane pod 3 % HDP. Tyto projekce předpokládají některá další opatření fiskální konsolidace, která zatím nebyla specifikována. Podle programu stability z roku 2022 se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP se do roku 2025 zvýší, konkrétně v roce 2024 vzroste na 53,1 % a v roce 2025 dále na 54,4 %. Podle analýzy Komise se rizika udržitelnosti dluhu ve střednědobém horizontu jeví jako střední.

¹⁶ Kladné znaménko ukazatele odpovídá deficitnímu růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což ukazuje na restriktivní fiskální politiku.

¹⁷ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít expanzivní povahu a dosáhne 0,4 procentního bodu HDP. To je částečně vysvětleno investičními prostředky poskytnutými obcím na provádění politiky v oblasti klimatu a dodatečným financováním poskytnutým mládeži.

- (19) Deformace trhu s bydlením přispívají k rychle rostoucím cenám rezidenčních nemovitostí a k vysoké zadluženosti domácností, což činí domácnosti zranitelnými vůči hospodářským otřesům. Růst cen rezidenčních nemovitostí se v roce 2021 prudce zvýšil, přičemž roční míra růstu činila 15 %, a trh s bydlením vykazuje stále více známek nadhodnocení, což zvyšuje rizika a zranitelná místa. Možnost daňového odpočtu úroků z hypoték se sice postupně snižuje, ale jedná se pouze o částečné snížení, zatímco daňová úleva, kterou to přináší z hlediska splátek hypotéky, zůstává i nadále značná. To společně s relativně vysokými úvěrovými limity (poměr výše úvěru k hodnotě) i nadále přispívá k silnému zadlužování domácností. Trh se soukromým nájemním bydlením je zároveň i nadále malý a nedostatečně rozvinutý. Neexistence dobře fungujícího středního segmentu na trhu s nájemním bydlením vede domácnosti k tomu, aby raději kupovaly než pronajímaly, což přispívá k vysoké míře zadlužení a k finanční nestabilitě. Nepružné prvky na straně nabídky přispívají k deformacím na trhu s bydlením. Relativně nepružná nabídka rezidenčních nemovitostí zvyšuje riziko, že politiky, jejichž cílem původně bylo zvýšit dostupnost bydlení, budou namísto toho stimulovat poptávku a v konečném důsledku ceny rezidenčního bydlení ještě zvýší, což ohrozí původní cíl těchto politik.
- (20) Penzijní systém sice dosahuje dobrých výsledků z hlediska přiměřenosti důchodů a udržitelnosti veřejných financí, ale zaměstnanecké penzijní pojištění (druhý pilíř) má své nevýhody, pokud jde o mezigenerační spravedlnost, transparentnost důchodových práv a flexibilitu. Příspěvky do druhého pilíře důchodového systému jsou vysoké a mohly by potenciálně vyžadovat rozsáhlé úpravy příspěvků, aby se vyrovnala nerovnováha v rozvahách penzijních fondů. K přebytku běžného účtu přispívá rovněž vysoké povinné spoření. Reforma penzijního systému by mohla zvýšit odolnost penzijních fondů vůči otřesům. V návaznosti na rámcovou dohodu o obecných zásadách důchodové reformy v roce 2019 se vláda a sociální partneři v červnu 2020 dohodli na nové smluvní struktuře druhého pilíře. Celkovým cílem plánované reformy je řešit klíčové slabiny důchodového systému. V průběhu roku 2022 by měl nizozemský parlament projednat a přijmout legislativní opatření k provedení dohodnuté důchodové reformy. Hlavním úkolem pak bude provést reformu v plném rozsahu, což bude třeba pečlivě sledovat.

- (21) Ve dnech 22. prosince 2021, 23. prosince 2021 a 22. března 2022 předložilo Nizozemsko programy politiky soudržnosti stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060¹⁸. V souladu s nařízením (EU) 2021/1060 Nizozemsko při programování fondů politiky soudržnosti na období 2021–2027 zohlední příslušná doporučení, která mu byla vydána. To je předpokladem pro zlepšení účinnosti a pro maximalizaci přidané hodnoty finanční podpory, kterou má země obdržet z fondů politiky soudržnosti, a zároveň je tak podporována koordinace, doplňkovost a soudržnost mezi těmito fondy politiky soudržnosti a dalšími nástroji a fondy Unie. Úspěšné provádění programů politiky soudržnosti také závisí na odstranění překážek, které stojí v cestě investicím na podporu ekologické a digitální transformace a vyváženého územního rozvoje.

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

(22) Podíl flexibilních pracovních míst zůstává vysoký a představuje významnou část trhu práce v Nizozemsku. To poukazuje na vzrůstající riziko segmentace trhu práce. Využívání těchto typů pracovních míst je do značné míry ovlivněno institucionálními faktory a rozhodnutími vnitrostátní politiky, jako jsou rozdíly v daňovém zacházení (pro osoby samostatně výdělečně činné bez zaměstnanců), sociální zabezpečení a předpisy na ochranu práce. Tyto odlišné hybné síly a institucionální faktory vytvářejí velké finanční pobídky i odrazující faktory s obzvláště rušivými účinky pro osoby působící na okraji trhu práce. Pandemie COVID-19 rovněž upozornila na rizika segmentace trhu práce a na nepříznivou situaci v oblasti zaměstnanosti a sociální situaci některých skupin, jakož i na významné problémy v oblasti přístupu k přiměřené sociální ochraně pro osoby samostatně výdělečně činné, které mají často nedostatečné pojištění proti nemoci, invaliditě, nezaměstnanosti a důchodové pojištění. Další opatření k vyjasnění kvalifikace pracovního poměru osob samostatně výdělečně činných a prosazování platných pravidel by navíc mohla pomoci omezit falešnou samostatnou výdělečnou činnost.

- (23) Nedostatek pracovních sil se dále prohloubil a stal se obecnějším napříč odvětvími v souladu s celkovým hospodářským oživením a nárůstem poptávky po pracovní síle. Prognózy trhu práce poukazují na pokračující napjatou situaci na trhu práce v budoucnosti, a to zejména v oblasti vzdělávání, zdravotní péče, technických pracovních míst a v odvětví informačních a komunikačních technologií. V krátkodobém horizontu se s velmi vysokým nedostatkem pracovních sil potýká rovněž stavebnictví. Napjatá situace na trhu práce může bránit rozsáhlým investicím potřebným v rámci zelené a digitální transformace. Zároveň existuje nevyužitá nebo nedostatečně využitá pracovní síla, zejména s ohledem na nižší míru zaměstnanosti osob přistěhovaleckého původu a vysoký podíl částečných úvazků. Motivace ke zvýšení počtu hodin odpracovaných pracovníky na částečný úvazek, mezi nimiž je mnoho žen (v roce 2021 pracovalo na částečný úvazek 62,5 % zaměstnaných žen), by mohla dále snížit stávající nedostatky na trhu práce a snížit průměrný rozdíl v odměňování a v důchodech mezi ženami a muži. Aktivizace a zvyšování kvalifikace či rekvalifikace neaktivních osob (osob, které nepracují ani nehledají práci), osob dlouhodobě nezaměstnaných a osob na okraji trhu práce prostřednictvím cílených opatření uzpůsobených na míru by mohla pomoci zmírnit nedostatek pracovních sil a dovedností a zároveň podpořit rovné příležitosti a aktivní začleňování.
- (24) Plán REPowerEU, jak jej navrhuje Komise a který reaguje na mandát hlav států a předsedů vlád Unie ve Versailleském prohlášení, má v co nejkratší době postupně odstranit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. Za tímto účelem zamýšlí Komise v dialogu s členskými státy identifikovat nejvhodnější projekty, investice a reformy na vnitrostátní, regionální a unijní úrovni. Cílem těchto opatření je snížit celkovou závislost na fosilních palivech a při dovozu fosilních paliv se odklonit od Ruska.

(25) Závislost na fosilních palivech je velmi vysoká. Podle údajů z roku 2020¹⁹ se závislost na fosilních palivech z Ruska pohybuje na stejné úrovni jako unijní průměr v případě uhlí (54 %) a ropy (26 %) a je nižší v případě zemního plynu (30 % oproti 44 %). Podíl ropy (39 % oproti 33 %) i zemního plynu (44 % oproti 24 %) na skladbě zdrojů energie se pohybuje nad unijním průměrem, zatímco podíl uhlí je nižší (6 % oproti 11 %). Závislost na fosilních palivech by se mohla celkově snížit zvýšením investic do obnovitelných zdrojů energie a elektrifikace, řešením nedostatků v infrastruktuře a zvýšením energetické účinnosti. Zásadní význam má zintenzivnění úsilí o splnění unijních cílů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030. Nizozemsko bylo pátým nejhorším členským státem, pokud jde o podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020, a vykazuje jeden z největších rozdílů mezi podílem energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2020 a cíli v oblasti energie z obnovitelných zdrojů na rok 2030. Jsou zapotřebí další investice ke zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů a ke zvýšení kapacity sítě nezbytné pro přenos energie z obnovitelných zdrojů z výrobních závodů do míst spotřeby. Budování kapacity sítě je obzvláště důležité vzhledem k tomu, že kapacitní omezení elektrické rozvodné sítě se v roce 2021 nadále zvyšovala, což vedlo ke zpožděním při provádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Bylo by možno ještě více zjednodušit a zefektivnit administrativní postupy pro zavádění kapacit obnovitelných zdrojů energie. Doporučuje se, aby nové investice do infrastruktury a do sítí souvisejících s plynem byly pokud možno schopny obstát i v budoucnosti, aby se usnadnila jejich dlouhodobá udržitelnost prostřednictvím budoucího nového využití pro udržitelná paliva. Zvyšování energetické účinnosti navíc nabízí nákladově efektivní příležitost k dalšímu snižování emisí uhlíku a závislosti na fosilních palivech včetně jejich dovozu z Ruska. Prostor pro zlepšení existuje zejména ve vztahu k renovaci budov a zavádění tepelných čerpadel a dálkového vytápění ve stavebnictví, jakož i prostřednictvím elektrifikace a poskytování čisté energie pro energeticky náročná odvětví.

¹⁹ Eurostat (2020), podíl ruského dovozu na celkovém dovozu zemního plynu a ropy. Pokud jde o průměr EU-27, celkový dovoz je založen na dovozu ze zemí mimo EU-27. V případě NL zahrnuje celkový dovoz obchod v rámci EU.

Má-li Nizozemsko dostát cílům balíčku „Fit for 55“, bude zapotřebí dále zvýšit ambice, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů, i využívání obnovitelných zdrojů energie a energetickou účinnost.

- (26) Další investice do dopravní infrastruktury by mohly pomoci odstranit problémy a podpořit udržitelnou mobilitu. Železniční a silniční infrastruktura je přetížená. Nizozemská železniční síť je nejvyužívanější železniční sítí v Evropě. Aby zvýšilo kapacitu své železniční sítě, zavádí Nizozemsko evropský systém řízení železničního provozu. Ačkoli se přetíženost silnic v roce 2019 pohybovala mírně pod unijním průměrem, činily náklady na ni dle odhadu 4 % nizozemského ročního HDP. Investice do infrastruktury nezbytné pro udržitelnou mobilitu mohou mít vzhledem k významu nizozemských dopravních uzlů (přístav Rotterdam, letiště Schiphol) pozitivní vedlejší účinky pro jednotný trh a dále snížit vysokou závislost země na ropě (39 % skladby zdrojů energie v roce 2020).
- (27) Nadměrné usazování dusíku poškozuje životní prostředí a brzdí stavební a zemědělskou činnost. Přebytek dusíku je čtyřikrát vyšší než unijní průměr, a emise amoniaku na hektar jsou nejvyšší v Evropě. Ukládání dusíku je příliš vysoké pro dosažení cílů v oblasti biologické rozmanitosti, ovlivňuje kvalitu vody a vede k tomu, že Nizozemsko překračuje prahové hodnoty uvedené ve směrnici Rady 91/676/EEC²⁰ (směrnice o dusičnanech). V návaznosti na rozhodnutí Státní rady z roku 2019 musí nizozemská vláda přijmout opatření ke snížení ukládání dusíku v oblastech sítě Natura 2000. K dalšímu snížení ukládání dusíku je třeba přejít na udržitelné zemědělství, což vyžaduje značné investice. Zemědělství je zodpovědné za 45 % ukládání dusíku, zejména v důsledku intenzivního chovu hospodářských zvířat. Nizozemsko je proto členským státem s nejvyšší intenzitou chovu hospodářských zvířat v Unii.

²⁰ Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1).

- (28) Vzhledem k tomu, že urychlený přechod na klimatickou neutralitu a odklon od fosilních paliv si v několika odvětvích vyžádá značné náklady na restrukturalizaci, může Nizozemsko v rámci politiky soudržnosti využívat mechanismus pro spravedlivou transformaci, aby zmírnilo socioekonomický dopad přechodu v nejpostiženějších regionech. Nizozemsko může navíc zlepšovat pracovní příležitosti a posilovat sociální soudržnost s pomocí Evropského sociálního fondu plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057²¹.
- (29) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2022 a její stanovisko²² je promítnuto do doporučení č. 1.
- (30) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny 2022. V případě Nizozemska je toto reflektováno zejména v doporučeních č. 1 a 3.
- (31) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability z roku 2022. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do doporučení č. 1 a 4. Doporučení č. 1 rovněž přispívá k provádění doporučení pro eurozónu na rok 2022, zejména prvního doporučení pro eurozónu. Fiskální politiky a jiné politiky uvedené v doporučeních č. 1 a 4 pomáhají mimo jiné řešit nerovnováhy spojené s vysokým přebytkem běžného účtu. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají rovněž řešit nerovnováhy spojené s vysokým soukromým dluhem,

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

²² Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

DOPORUČUJE Nizozemsku v letech 2022 a 2023:

1. V roce 2023 zajistit, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Připravit se na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. V období po roce 2023 provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic. Omezit zvýhodnění dluhu domácností a odstranit přetrvávající deformace na trhu s bydlením, mimo jiné podporou rozvoje odvětví soukromého nájemního bydlení, a přijmout opatření ke zvýšení nabídky bydlení. Schválit a provést reformu důchodového systému odsouhlasenou v letech 2019 a 2020.
2. Rychle dokončit jednání s Komisí o programových dokumentech v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027, aby mohlo započít jejich provádění.

3. Podporovat přiměřené sociální zabezpečení samostatně výdělečně činných osob bez zaměstnanců, řešit falešnou samostatnou výdělečnou činnost a omezit pobídky k využívání flexibilních smluv nebo smluv na dobu určitou. Řešit nedostatek pracovních sil a dovedností, zejména v oblasti zdravotnictví, vzdělávání, digitálních a technických profesí a stavebnictví, a to i formou čerpání z málo využívaného pracovního potenciálu, který pramení z vysokého podílu částečných úvazků a nižší míry zaměstnanosti osob přistěhovaleckého původu. Posílit možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace, zejména pro osoby na okraji trhu práce a neaktivní osoby.
4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, zejména na základě posílení dodatečných investic do síťové infrastruktury a dalšího zefektivnění povolovacích postupů, zlepšení energetické účinnosti, zejména v budovách, a urychlení investic do udržitelné dopravy a udržitelného zemědělství.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně